

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Kompetence sociálních pracovníků v souvislosti
s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku se
zaměřením na kompenzační pomůcky pro osoby se
zrakovým postižením**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SOCIÁLNÍ PRÁCE**

Autor: Veronika Zemanová

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radka Prázdňá, Ph.D.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku se zaměřením na kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 4.8.2024

.....

Veronika Zemanová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Mgr. et. Mgr. Radce Prázdné, Ph.D. za její cenné rady a vedení při psaní této práce.

Kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku se zaměřením na kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá náročnou a obsáhlou prací sociálních pracovníků na Úřadu práce České republiky, kteří vykonávají agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením se zaměřením na kompenzační pomůcky. Svým zaměřením je profilována především na kompenzační pomůcky pro osoby zrakově postižené a kompetencím sociálních pracovníků v souvislosti s poskytováním dávek pro osoby zrakově postižené.

Cílem bakalářské práce je zjistit jaké jsou kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením.

Práce v jednotlivých kapitolách obsahuje seznámení s profesí sociálního pracovníka, popisuje zraková postižení a systém dávek pro osoby zrakově postižené v České republice. Výzkumná část práce předkládá výsledky dotazníkového šetření, které bylo realizováno u sociálních pracovníků vykonávajících agendu dávek pro osoby zrakově postižené, na Úřadu práce České republiky. Dle provedeného výzkumu bylo zjištěno, že délka pracovní zkušenosti má souvislost na kompetence sociálních pracovníků a předkládá výsledky, které ukazují, že sociální pracovníci, kteří mají delší pracovní zkušenosti, mají rozsáhlejší kompetence než pracovníci, kteří vykonávají práci kratší dobu.

Výsledky bakalářské práce mohou být především evaluačního charakteru, dávají zpětnou vazbu pro zhodnocení kompetencí sociálních pracovníků ve zkoumané oblasti, a tak mohou přispět k nastavení dalšího adekvátního vzdělávání sociálních pracovníků zpracovávajících agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením, na Úřadech práce České republiky.

Klíčová slova

zrakové postižení; sociální pracovník; kompetence sociálních pracovníků; příspěvek na zvláštní pomůcku

Qualifications of Social Workers in Regards to the Benefit Agenda for Special Aids, Particularly Assistive Devices for the Visually Impaired

Abstract

The bachelor thesis deals with the demanding and extensive work of social workers at the Labour Office of the Czech Republic who carry out the agenda of benefits for people with disabilities with a focus on compensatory aids. Its main focus is on compensatory aids for the visually impaired and the competences of social workers in relation to the provision of benefits for the visually impaired.

The objective of the bachelor thesis is to find out what are the competencies of social workers in relation to the agenda of special assistance allowance for visually impaired people.

The thesis in individual chapters includes an introduction to the profession of social worker, describes visual impairments and the system of benefits for visually impaired persons in the Czech Republic. The research part of the thesis presents the results of a questionnaire survey carried out among social workers implementing the agenda of benefits for the visually impaired at the Labour Office of the Czech Republic. According to the conducted research, it was found that the length of work experience has a link to the competences of social workers and presents results that show that social workers who have longer work experience have more extensive competences than workers who have been working for a shorter period of time.

The results of the bachelor thesis can be mainly evaluative, they give feedback for the evaluation of the competences of social workers in the studied area, and thus can contribute to the setting of further adequate training of social workers processing the agenda of benefits for people with disabilities at the Labour Offices of the Czech Republic.

Keywords

visual impairment; social worker; competences of social workers; special assistance allowance

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická část	9
1.1 Úřad práce České republiky	9
1.2 Sociální pracovník.....	9
1.2.1 Sociální pracovník na Úřadu práce ČR	11
1.3 Zrakové postižení	11
1.4 Dávky pro osoby se zdravotním postižením	13
1.4.1 Příspěvek na zvláštní pomůcku	14
1.4.2 Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku	14
1.4.3 Podání žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku	16
1.4.4 Rozhodný příjem pro podání žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku	17
1.4.5 Těžké zrakové postižení odůvodňující nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku	17
1.4.6 Výše příspěvku na zvláštní pomůcku	18
1.5 Kompenzační pomůcky.....	19
1.5.1 Rozdělení kompenzačních pomůcek	20
1.5.2 Vodící pes	24
2 Výzkumná část	26
2.1 Cíl práce a hypotéza	26
2.2 Operacionalizace pojmů z cílů a hypotéz.....	26
3 Metodika	28
3.1 Metodika výzkumu.....	28
3.2 Technika sběru dat	28
3.3 Způsob distribuce a harmonogram realizace sběru dat	29
3.4 Etika výzkumu	30
4 Výsledky výzkumného šetření	31

4.1 Výsledky	31
4.2 Vyhodnocení hypotéz.....	38
4.2.1 Výpočet testového kritéria.....	39
4.2.2 Interpretace výsledků.....	40
5 Diskuse	41
6 Závěr	46
Seznam odborných zdrojů	48
Seznam zkratek	53
Seznam tabulek	54
Seznam příloh.....	55

Úvod

Motto:

„Vidět není jenom otázka očí, ale také mysli.“ – John Lubbock

Profese sociálního pracovníka je životním posláním, je krásná, ale zároveň velmi náročná a pro její výkon je nutné mít psychickou i fyzickou odolnost, rozsáhlé vědomosti a především empatii, která je pro výkon povolání nezbytná. Sociální pracovník na Úřadu práce České republiky, který pracuje s osobami se zdravotním postižením se musí orientovat v rozsáhlém systému kompenzačních pomůcek a neustále se v této oblasti vzdělávat.

Cílem bakalářské práce je zjistit jaké jsou kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části se bakalářská práce zabývá představením Úřadu práce České republiky, který je příslušným státním orgánem pro podání žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku, přibližuje roli sociálního pracovníka na Úřadu práce České republiky, podrobně se věnuje agendě příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené a přibližuje dostupné kompenzační pomůcky pro osoby zrakově postižené.

Praktická část bakalářské práce byla zpracována pomocí kvantitativního šetření, kdy jsou pomocí dotazníkového šetření zjišťovány kompetence sociálních pracovníků Úřadu práce České republiky, zpracovávajících agendu dávek pro osoby zdravotně postižené, se zaměřením na osoby zrakově postižené.

Závěr práce shrnuje poznatky a výsledky šetření a předkládá doporučení pro využití v praxi.

1 Teoretická část

1.1 Úřad práce České republiky

Stěžejní organizací pro tuto bakalářskou práci je Úřad práce České republiky (dále jen Úřad práce ČR). Úřad práce ČR, respektive jeho sociální pracovníci, zpracovávají mimo jiné, dávky pro osoby se zdravotním postižením, se zaměřením na žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku.

Úřad práce ČR byl založen 1. 4. 2011 a to zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce ČR a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Úřadu práce ČR) (Úřad práce ČR, 2023). Jeho historie však sahá až do roku 1990, kdy se odbory okresních národních výborů zabývaly zaměstnaností (Davidová, 2016). Sídlem Úřadu práce ČR je hlavní město Praha, úřad má celostátní působnost, v čele jej řídí generální ředitel a jeho nadřízeným správním úřadem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Úřad práce ČR je složen z generálního ředitelství, krajských poboček a pobočky pro Prahu. Krajské pobočky dále tvoří kontaktní pracoviště. Krajské pobočky jsou v čele s ředitelem krajské pobočky, kontaktní pracoviště mají svého ředitele nebo vedoucí kontaktního pracoviště (Úřad práce ČR, 2023). Dle internetových stránek Státní správy je počet krajských poboček a kontaktních pracovišť v ČR následovný a to, 14 krajských poboček a 297 kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR (Státní správa, 2023).

Úřad práce ČR, dle zákona o Úřadu práce ČR, plní několik úloh, a to úkoly v oblasti zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní sociální podpory, dávek pro osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči, pomoci v hmotné nouzi, inspekce poskytování sociálně-právní ochrany, dávek péčovské péče a náhradního výživného pro nezaopatřené dítě (Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce ČR, 2011).

1.2 Sociální pracovník

Sociální pracovník vykonává sociální práci, která je poskytována lidem všeho věku bez rozdílu, slabým, bezbranným, závislým a zranitelným osobám, které potřebují sociální péči, podporu i kontrolu. Kontrola a péče patří mezi nejdůležitější základy sociální práce (Howe, 2014).

Sociální pracovník je pracovníkem v pomáhající profesi, která se řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů (dále jen

zákon o sociálních službách), který definuje, jaké vzdělání musí k výkonu povolání sociální pracovník mít. Požadavky na odborné vzdělání sociálního pracovníka jsou dle zákona o sociálních službách (v platném znění) následující:

- a) vyšší odborné vzdělání, zaměřené na sociální práci a sociální pedagogiku, humanitární a sociální práci, sociálně právní činnost, sociální a charitní činnost
- b) vysokoškolské vzdělání v programu zaměřeném na sociální práci, sociální pedagogiku, sociální politiku, sociální péči, sociální patologii, speciální pedagogiku nebo právo, v bakalářském, magisterském a doktorském studiu (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006)

Pracovník, který získá vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání, je po absolvování kvalifikovaným odborníkem pomáhající profese, který výkonem své činnosti zprostředkovává účel sociální práce a zlepšuje kvalitu života společnosti (Vočka, 2018).

Sociální pracovník by měl splňovat určitá stanovená kritéria a charakteristiky. Dle zákona o sociálních službách (v platném znění), se jako předpoklad k práci sociálního pracovníka uvádí bezúhonnost, svéprávnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost dle výše zmíněného zákona (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006).

Sociální pracovník aktivně projevuje zájem o jednotlivé klienty, především o zlepšení jejich sociální situace, kvality života a vztahů. Řídí se etickými pravidly a orientuje se na holistický přístup sociální práce v praxi. Má snahu se rozvíjet, je spravedlivý a nediskriminuje (Matoušek, 2021). Mezi profesní kvality sociálního pracovníka patří rozhodnost, objektivnost, kritické myšlení, výborné komunikační schopnosti, emocionální stabilita, vysoká odolnost vůči stresu a zátěži, empatie a sociální cítění (Mátel, 2019).

Sociální pracovníci se jako odborníci ve své profesi podílejí na mnoha aspektech života lidí, se kterými pracují. V rámci sociální práce se mohou setkat s prací v oblasti komplikovaných rodinných vztahů, drogové závislosti, kriminality, finančních potíží, bezdomovectví, špatných sociálních, zdravotních i finančních situacích svých klientů. Sociální pracovník musí v řešení těchto situací vždy jednat citlivě a ohleduplně a mít přehled o potřebách svých klientů (Lishman et al., 2018).

Mezi specifické role profesionálního sociálního pracovníka se řadí role podporovatele, kdy pracovník pomáhá klientovi zvládat zátěžové situace, podporuje jeho silné stránky

a dodává mu naději. Další důležitou rolí sociálního pracovníka je poradce, kde sociální pracovník provádí poradenství a informační pomoc. Plněna je i roli pečovatele, kdy je klientovi poskytována péče a emoční podpora. Mediátor je další rolí, ve které sociální pracovník pomáhá při řešení problémů, a to v mikro, mezo a makroúrovni. Sociální pracovník je mimo jiné také terapeutem, vzdělavatelem, manažerem, analytikem a evaluátorem, koordinátorem a sjednocovatelem, zprostředkovatelem, advokátem a administrativním pracovníkem (Mátel, 2019).

Vnímaní role sociálního pracovníka ve společnosti je různorodé, může však stále přetrvávat mylná představa, že sociální pracovník je pouze pracovníkem administrativním, jehož hlavní náplní práce je zprostředkování sociálních dávek pasivním klientům. Práci sociálního pracovníka si lidé spojují především s administrativními úkony na úřadě (Elichová, 2017).

1.2.1 Sociální pracovník na Úřadu práce ČR

Sociální práce vykonávaná sociálním pracovníkem ve veřejné správě, na Úřadu práce ČR, má přesně definovaná pravidla, legislativní rámec a strukturu, která musí být dodržována. Kritéria pro udělení dávky žadateli jsou stanovena zákonem a je tedy omezena možnost individuálního rozhodování, při vyřizování dávek. Sociální pracovníci se při výkonu své práce mohou setkat s dilematem, kdy mají závazek vůči svým klientům, ale zároveň i vůči svému zaměstnavateli (Skořepová, 2015).

Podle Matouška (2013), mají mít sociální pracovníci společné hodnoty, které jsou zakotveny v etickém kodexu sociálního pracovníka, což je klíčové pro povahu sociální práce a vztahy mezi sociálními pracovníky, klienty a společností. Tyto společné hodnoty ovlivňují vybranou metodu sociální práce a jsou základem pro řešení etických dilemat a principů při práci s klienty (Matoušek a kol., 2013).

1.3 Zrakové postižení

Zrak je dominantním smyslem, až 70 % smyslových receptorů je zaměřeno v očích. Oblasti mozku, které jsou určeny pro zpracování zrakových podnětů, zabírají až 30 % mozkomíšni kůry a zpracování zrakových podnětů spotřebuje až 60 % energie mozkomíšni kůry (Šikl, 2012).

K postižení zraku může dojít v různých fázích lidského života, před narozením v období prenatalním, krátce před porodem v období perinatálním, krátce po porodu v období postnatálním nebo později, kdykoliv v průběhu života. Poškození zraku ovlivňuje i vizuální paměť člověka, u vizuální paměti záleží především na tom, kdy došlo k postižení zraku a jakého je typu (Uko, 2016).

V současné společnosti je kladen stále vyšší důraz na vnímání informací pomocí zraku a vizuálního vnímání. Důvodem pro upřednostňování zraku jako dominantního smyslu je možnost předat maximum informací zjednodušenou formou, pomocí obrázků a video technologií, které jsou v dnešní době již velmi pokročilé a často využívané. Tímto se však ve společnosti, která je dnes především vnímaná jako vizuocentrická, staví další bariéry pro zrakově postižené osoby (Růžičková, 2016).

U osob se zrakovým postižením je vyšší tendence pro rozvinutí dalších smyslů, především motoriky a hmatu. U osob s vážným zrakovým postižením se často využívá Braillovo písmo, pokročilá digitální zařízení, elektronické systémy s upravenými aplikacemi pro osoby zrakově postižené, speciální tréninky s kompenzačními a rehabilitačními prostředky, které mají za cíl posílit, využít nebo nahradit zbývající zrakové schopnosti (Beneš, 2019).

Omezení v oblasti vnímání zrakových podnětů u osob se zrakovým postižením výrazně ovlivňuje každodenní život tohoto jedince a v mnoha případech ho i významně omezuje. Toto omezení je komplexního charakteru a má vliv na celkovou osobnost zrakově postižené osoby, kdy ovlivňuje její kognitivní, emocionální, motorické a sociální aspekty. Důsledky zrakového postižení jsou determinovány závažností a typem zrakové poruchy, dobou vzniku zrakové poruchy a dalšími faktory, které se navzájem ovlivňují a jsou odlišné u každého jedince. Dle míry ztráty zraku dochází k různým stupňům informačního nedostatku, který je potřeba kompenzovat, a to prostřednictvím různých typů kompenzačních strategií a náhradních mechanismů. Bez ohledu na stupeň a konkrétní typ postižení je možnost kompenzovat nedostatek zraku klíčové pro samostatné, a i relativně nezávislé fungování osoby se zrakovým postižením v každodenním životě (Růžičková, Kroupová, 2020).

1.4 Dávky pro osoby se zdravotním postižením

Za osobu se zdravotním postižením se dle § 67 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o zaměstnanosti), považují osoby, které jsou oficiálně uznány orgánem sociálního zabezpečení:

- a) jako invalidní ve třetím stupni
- b) jako invalidní v prvním nebo ve druhém stupni
- c) jako zdravotně znevýhodnění (Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, 2004)

Dávky pro osoby se zdravotním postižením upravuje zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením) a vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška č. 388/2011 Sb.).

Orgány, kompetentní k rozhodování jsou dle § 5 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění):

- a) Úřad práce ČR
- b) Ministerstvo práce a sociálních věcí (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Ministerstvo práce a sociálních věcí je kompetentním odvolacím orgánem (Úřad práce ČR, 2024). Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), upravuje peněžité dávky, které pomáhají zmírňovat sociální důsledky zdravotního postižení a zlepšují sociální zařazení, dále upravují průkaz osoby se zdravotním postižením.

Druhy peněžitých dávek, které jsou, dle § 2 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), poskytovány jsou:

- a) příspěvek na mobilitu
- b) příspěvek na zvláštní pomůcku (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Druhy nepeněžitých dávek, které jsou dle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění) jsou:

- a) průkaz osoby se zdravotním postižením (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Stěžejní dávkou pro tuto bakalářskou práci je příspěvek na zvláštní pomůcku.

1.4.1 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Podmínky přiznání nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku, upravuje zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění). Dle tohoto zákona, má na příspěvek na zvláštní pomůcku nárok osoba, jejíž zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý a tento stav přetrvává déle než 1 rok. Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku, konkrétně na pořízení motorového vozidla, má též i osoba, která má těžkou vadu pohybového nebo nosného ústrojí, těžkou hlubokou mentální retardaci, která má charakter dlouhodobě nepříznivého stavu nebo autistickou poruchu spojenou s těžkým funkčním postižením. Zdravotní stav nesmí vylučovat nárok na přiznání příspěvku (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

1.4.2 Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku

Podle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), má nárok na zvláštní pomůcku osoba, jejíž zdravotní omezení je charakteru dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a tento stav nevylučuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011). Příloha zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), specifikuje, která zdravotní postižení odůvodňují přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a která ho naopak vylučují.

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku mají osoby, které mají:

- a) těžkou vadu pohybového a nosného ústrojí
- b) těžkou vadu zrakového postižení
- c) těžkou vadu sluchového postižení

- d) zdravotní postižení, které je interní povahy a způsobuje těžce omezenou pohyblivost (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku nemají osoby, které mají:

- a) poruchy chování, duševní poruchy, závažné poruchy intelektu, které mají narušené ovládací a rozpoznávací schopnosti, stavy, při které jsou osoby závislé na návykových látkách, pokud je kvůli nim nemožné používat kompenzační pomůcku
- b) hluchoněmost, u tohoto zdravotního postižení platí pouze ve smyslu k vodícímu psovi
- c) alergie na srst zvířat a těžká polyvalentní alergie, platí opět ve smyslu k vodícímu psovi (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Příspěvek poskytovaný na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému, je dle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), poskytnut osobě, která má těžkou vadu pohybového nebo nosného ústrojí, těžkou mentální retardaci nebo hlubokou mentální retardaci, které mají charakter dlouhodobě nepříznivého stavu nebo autistickou poruchu s těžkým funkčním postižením. Specifikace dlouhodobě nepříznivého stavu pro účel tohoto zákona, je stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat nebo již trvá, a to po dobu déle než 1 roku (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

Dle dalších podmínek pro poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku, dle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), musí být osoba:

- a) starší 3 let věku a to, pokud se jedná o příspěvek na pořízení schodišťové sedačky, schodolezu, svislé zdvihací plošiny, motorového vozidla, stropního zvedacího systému, šikmé zdvihací plošiny nebo příspěvku na úpravu bytového prostoru
- b) starší 15 let věku a to, pokud příspěvek slouží k pořízení vodícího psa
- c) v ostatních případech starší 1 roku (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Podmínkou poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku je i to, že osoba může zvláštní pomůcku plně využívat a ve svém okolí nemá nic, co by mohlo bránit ve využívání pomůcky. Na příkladu vodícího psa si toto můžeme lépe znázornit, mohlo by totiž například dojít k situaci, kdy vodící pes, který pomáhá zdravotně postižené osobě, by nemohl z různých důvodů žít společně s osobou v bytě, toto by byla překážka v používání zvláštní pomůcky (Čeledová a Čevela, 2019).

Dle dalších specifikací uvedených v zákoně o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), je u příspěvku na zakoupení motorového vozidla rozhodující, zda se osoba v kalendářním měsíci opakovaně dopravuje a zda je schopna zakoupené motorové vozidlo řídit nebo být v motorovém vozidle dopravována, tyto podmínky dokazuje žadatel při požádání o dávku čestným prohlášením (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

V případě poskytnutí příspěvku na pořízení šikmé zvedací plošiny, svislé zvedací plošiny, stropního zvedacího systému nebo schodišťové sedačky, je jedna z podmínek poskytnutí dávky, v případě, kdy vlastníkem nemovitosti není žadatel o pomůcku, poskytnutí souhlasu vlastníka dané nemovitosti s provozem a instalací zvláštní pomůcky. Tento souhlas může být nahrazen i rozhodnutím soudního orgánu. Pokud je zvláštní pomůcka zdravotnickým prostředkem a je plně hrazena z veřejného pojištění nebo je osobě zapůjčena zdravotní pojišťovnou, neposkytuje se na ni příspěvek ani v případě částečného hrazení zdravotní pojišťovnou, nelze poskytnout ani v případě, kdy není zapůjčena a hrazena se systémem zdravotního prostředí, a to v případě, kdy zdravotní indikace je nedostatečná (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

1.4.3 Podání žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku

Žadatel o příspěvek na zvláštní pomůcku je povinen Úřadu práce ČR doručit vyplněnou písemnou žádost, na základě příslušného vyplněného tiskopisu. Náležitosti podání žádosti stanovuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, 2004).

Formulář o příspěvek na zvláštní pomůcku je možné získat v papírové podobě přímo na pobočce Úřadu práce ČR nebo si žadatel může stáhnout nevyplněný formulář v PDF souboru na stránkách Úřadu práce ČR (Úřad práce 2024). Žádost je možné podat

na přepážce nebo podatelně Úřadu práce ČR či poštou na příslušný úřad. Existuje i možnost podání datovou schránkou fyzické osoby či podání pomocí zaručeného elektronického podpisu (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2024).

1.4.4 Rozhodný příjem pro podání žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku

Příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných se dle § 11 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), posuzuje za kalendářní čtvrtletí, které předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém si žadatel podal žádost o zvláštní pomůcku. Příjmy se posuzují podle zákona č. 110/2006, o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o životním a existenčním minimu) (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

1.4.5 Těžké zrakové postižení odůvodňující nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku

Za těžké zrakové postižení pro účely přiznání nároku na zvláštní pomůcku, se dle odst. 2 přílohy k zákonu o poskytování dávek pro osoby se zrakovým postižením (v platném znění), považují následující zraková postižení:

- a) úplná ztráta zraku na obou očích nebo taková rozsáhlá ztráta zraku, která zahrnuje stavy s úplnou ztrátou světlocitu až po zachování světlocitu, které je s chybnou světelnou projekcí
- b) praktická nevidomost na obou očích, kdy ostrost zraku s optimální korekcí je mezi 1/60 (0,02) a se schopností rozpoznat světlo s určitou interpretací nebo též s omezením zorného pole na 5 až 10 stupňů, a to od bodu fixace, při zachování zrakové ostrosti
- c) těžká slabozrakost na obou očích, kdy zraková ostrost s optimální korekcí je mezi hodnotami 3/60 (0,05) a lepší než 1/60 (0,02)
- d) ztráta jednoho oka nebo vážné poškození zrakových funkcí jednoho oka, kdy zraková ostrost druhého oka je rovna nebo horší než 6/60 (0, 10) nebo s koncentrickým omezením zorného pole do 45 stupňů od bodu fixace (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

1.4.6 Výše příspěvku na zvláštní pomůcku

Dle § 10 zákona o dávkách pro osoby se zrakovým postižením (v platném znění), jsou stanovené výše poskytovaného příspěvku na zvláštní pomůcku následující:

- a) příspěvek na zvláštní pomůcku, jejíž cena je nižší než 10 000 Kč, je poskytován v případě, že příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných nepřesahuje osminásobek životního minima v případě jednotlivce nebo u společně posuzovaných osob nepřesahuje životní minimum dle zákona o životním a existenčním minimu (v platném znění), v případě hodném zvláštního zřetele a to zejména, pokud žadatel žádá o příspěvek opakovaně, lze výše popsanou podmínku prominout a poskytnout i v případě, že příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných výše uvedené přesahuje
- b) u výše příspěvku dle odstavce 1 se stanovuje, že spoluúčast osoby činí 1 000 Kč
- c) u výše příspěvku na zvláštní pomůcku, kdy cena pomůcky je vyšší, než 10 000 Kč je stanovena spoluúčast žadatele 10 % z částky předpokládané nebo již uhrazené, maximální částkou je v tomto případě částka 350 000 Kč, se stanovenou výjimkou, kdy u pořízení šikmé nebo svislé zdvihací plošiny, činí maximální výše 500 000 Kč
- d) pokud osoba nemá dostatek finančních prostředků na úhradu spoluúčasti podle bodu c), lze určit nižší spoluúčast, a to především k přihlídnutí k využívání pomůcky, minimální spoluúčast je v tomto případě 1 000 Kč (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Výše stanoveného příspěvku na zvláštní pomůcku je následující:

- a) 200 000 Kč, pokud je příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných, nižší nebo roven částce šestnáctinásobku životního minima žadatele nebo dle životního minima osob společně posuzovaných, dle zákona o životním a existenčním minimu (v platném znění), nebo pokud je příspěvek poskytnut nezletilé osobě,
- b) 180 000 Kč, pokud je příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných vyšší, než částka šestnáctinásobku životního minima uvedena v písmenu a), ale je nižší či rovna sedmnáctinásobku této částky,
- c) 160 000 Kč, pokud je příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných vyšší, než částka sedmnáctinásobku životního minima uvedena v písmenu a), ale je nižší či rovna osmnáctinásobku této částky,

- d) 140 000 Kč, pokud je příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných vyšší, než částka osmnáctinásobku životního minima uvedena v písmenu a), ale je nižší či rovna devatenáctinásobku této částky,
- e) 120 000 Kč, pokud je příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných vyšší, než částka devatenáctinásobku životního minima uvedena v písmenu a), ale je nižší či rovna dvacetinásobku této částky,
- f) 100 000 Kč, pokud je příjem žadatele a osob s ním společně posuzovaných vyšší, než částka dvacetinásobku životního minima uvedena v písmenu a) (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Pokud bylo motorové vozidlo zakoupeno již před podáním žádosti o zvláštní pomůcku a pořizovací cena tohoto vozidla by byla nižší než výše příspěvku, krajská pobočka Úřadu práce stanoví výši příspěvku, a to ve výši zakoupeného motorového vozidla (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

Součet příspěvků na zvláštní pomůcku, které byly vyplaceny, nesmí přesáhnout po sobě jdoucích 60 kalendářních měsících, částku 800 000 Kč nebo částku 850 000 Kč, jestliže byl poskytnut v této stanovené době příspěvek na šikmou nebo svislou zdvihací plošinu (Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011).

1.5 Kompenzační pomůcky

Zrak je primárním smyslem, díky kterému člověk absorbuje většinu informací získávaných se svého okolí. Úplná ztráta zraku nebo jeho výrazné omezení má za následek ztrátu nebo významné omezení mnoha základních dovedností potřebných pro každodenní život člověka, patří mezi ně například orientace, pohyb v prostoru, péče o sebe, o domácnost, komunikace, pracovní život, škola a další aktivity. Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené hrají klíčovou roli pro osoby s vážným postižením zraku, bez jejich pomoci by byl život v dnešním světě velmi náročný. Díky velkému pokroku v komunikačních a informačních technologiích dochází i k výraznému rozvoji kompenzačních pomůcek, což je pro uživatele kompenzačních pomůcek zásadní (Bubeníčková et al., 2019).

Technologické pokroky v oblasti kompenzačních pomůcek pomáhají lidem se zrakovým postižením k nezávislosti, víc než kdy dříve. Lidé se zrakovým postižením mohou úspěšně používat telefony a počítače jako komunikační nástroj a přístup k informacím,

většina počítačů je již vybavena možností zvětšení obrazovky a čtečkami obrazovky. K zakoupení jsou přístupné i specializované softwary, které poskytují výkonné nástroje pro přístup k počítači, například funkci převedení textu na řeč nebo lupy obrazovky (DiChiara, 2021).

Kompenzační pomůcky jsou významné v oblasti socializace osob se zrakovým postižením, při studiu, pro vykonávání povolání, i v každodenních běžných oblastech života (Kroupová a Hanáková, 2020).

Na českém trhu je k dostání velké množství kompenzačních pomůcek pro zrakově postižené, například online katalog Tyflopomůcky, nabízí mimo jiné audiotechniku, do které spadají diktafony a záznamníky, přehrávače a rádia, dále jsou zde k zakoupení pomůcky k Braillovu písmu, hole opěrné, hole orientační, hole pro hluchoslepé, signalizační hole, hmatové knihy, hmatové hodinky, mluvicí hodinky, lupy bez osvětlení, lupy s osvětlením, elektronické lupy, pomůcky pro domácnost, potřeby pro vodící psy a další kompenzační pomůcky (Tyflopomůcky, 2024).

1.5.1 Rozdělení kompenzačních pomůcek

Seznam kompenzačních pomůcek pro osoby těžce zrakově postižené, na které Úřad práce ČR poskytuje příspěvek na zvláštní pomůcku, uvádí příloha č. 1 vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Pro osoby s těžkým zrakovým postižením specifikovaným v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), které jsou úplně nevidomé na obě oči, či prakticky nevidomé na obě oči, nebo těžce slabozraké na obě oči a osoby mající ztrátu jednoho oka nebo jednoho visu, se závažnější poruchou na druhém oku, jsou kompenzační pomůcky následující:

- a) kalkulátory s hlasovým výstupem
- b) digitální zápisníky určeny pro osoby těžce zrakově postižené, s displejem s Braillovým písmem nebo s hlasovým výstupem
- c) programové vybavení pro osoby zrakově postižené
- d) elektronické pomůcky orientační pro osoby zrakově postižené, například orientační akustické majáky a vysílačky pro jejich ovládání nebo kompenzační pomůcky určené pro zachytávání vysoko postavených překážek

- e) elektronické pomůcky komunikační, mobilní telefony, stolní telefony a tablety, které mají speciální funkce pro osoby zrakově postižené
- f) přístroje měřící pro domácnost, s hmatovým nebo hlasovým výstupem (Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Pro osoby s těžkým zrakovým postižením specifikovaným v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), které jsou úplně nevidomé na obě oči nebo prakticky nevidomé na obě oči, jsou kompenzační pomůcky následující:

- a) vodící pes
- b) psací stroje určené pro osoby nevidomé
- c) kleště popisovací pro osoby nevidomé
- d) indikátory barev pro osoby nevidomé
- e) displej s Braillovým písmem pro osoby nevidomé
- f) tiskárna, která tiskne reliéfní znaky, pro osoby nevidomé
- g) popisovače hlasové pro osoby nevidomé
- h) čtecí digitální přístroje pro osoby nevidomé (Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Pro osoby s těžkým zrakovým postižením specifikovaným v části I, bodě 2, písmenu a) až c), v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), které jsou úplně nevidomé na obě oči, či prakticky nevidomé na obě oči nebo těžce slabozraké na obě oči jsou kompenzační pomůcky následující:

- a) diktafony
- b) kamera, která má hlasový výstup (Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Pro osoby s těžkým zrakovým postižením specifikovaným v části I, bodě 2, písmenu b) až d), v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (v platném znění), tedy osoby prakticky nevidomé na obě oči, nebo těžce slabozraké na

obě oči či osoby mající ztrátu jednoho oka nebo jednoho visu, se závažnější poruchou na druhém oku, jsou kompenzační pomůcky následující:

- a) lupa zvětšovací kamerová
- b) lupa zvětšovací digitální (Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011)

Další rozdělení kompenzačních pomůcek je dle Bubeníčkové a kolektivu, následující:

Optické pomůcky:

- a) stojánkové lupy bez osvětlení – vhodné pro psaní a čtení kratších textů, používá se s vhodným osvětlením v místnosti, práce s lupou je jednoduchá a je vhodnější pro osoby s jemnou motorikou a dobrou orientací v textu
- b) stojánkové lupy s osvětlením – vhodné pro čtení složenek, faktur a dalších kratších textů, používá se nezávisle na denním osvětlení
- c) lupy s ohebným stojánkem a osvětlením – vhodné pro psaní a čtení kratších textů v místnosti
- d) stojánkové lupy s tvarovatelným a kloubovým ramenem – vhodné pro používání na pracovišti, lze je připevnit ke stolu
- e) ruční lupy bez osvětlení – vhodné pro čtení dopisů, složenek a dalších kratších textů, lupa se používá při dostatečném osvětlení
- f) ruční lupy s mechanickým osvětlením – pro rychlejší čtení kratších textů, vhodné pro použití kdekoliv, uživatel ji může mít neustále s sebou
- g) ruční lupy s automatickým osvětlením – vhodné pro rychlejší čtení kratších textů, použití lupy je možné kdekoliv
- h) předsádkové lupy na brýle laboclip – vhodné pro psaní a čtení kratších textů, využití lupy je i při drobných samostatných činnostech
- i) hlavové lupy – vhodné pro psaní a čtení kratších textů, lze použít i při drobných činnostech
- j) závěsné vyšívací lupy – vhodné pro čtení a psaní kratších textů, použití i při drobných činnostech
- k) hyperkulární čočky – vhodné pro čtení běžného textu
- l) lupy řádkové, polokoule a hranoly – vhodné pro přehlednou orientaci v textu
- m) monokulár – vhodné při čtení nápisů a pro prostorovou orientaci

- n) Galileiho systém – vhodné pro psaní, čtení a vnímání prostoru (Bubeníčková et al., 2019)

Optoelektronické pomůcky:

- a) stolní nepřenosná lupa – vhodná pro využití na pracovišti a ve škole
- b) lupy přenosné k monitoru – slouží k použití při používání počítače, jsou přímo připojitelné k monitoru
- c) lupy přenosné ručně vedené – vhodné pro využití ve škole i v zaměstnání (Bubeníčková et al., 2019)

Výpočetní technika:

- a) hlasové syntézy – vhodné pro použití při komunikaci a získávání informací
- b) odečítače obrazovky – umožňuje lepší práci s výpočetní technikou
- c) zvětšovací programy – pro využití v počítačích i mobilních telefonech (Bubeníčková et al., 2019)

Mobilní telefony:

- a) mobilní telefony zpřístupněné z běžné distribuční sítě – připojení s hmatovým displejem, odečítačem obrazovky a zvětšovacím programem
- b) speciálně navržené mobilní telefony pro osoby se zrakovým postižením – vhodné pro běžné používání (Bubeníčková et al., 2019)

Digitální záznamníky – nahrazují zápisníky, jsou vhodné při cestách, mají možnost nahrávání i poslechu.

Pomůcky pro usnadnění orientace:

- a) orientační hole – jsou vhodné pro použití při pohybu a orientaci
- b) signalizační hole – používají se pro zvýšení nezávislosti a bezpečnosti
- c) opěrné hole – jako vhodná pomoc při narušené rovnováze (Bubeníčková et al., 2019)

Pomůcky vhodné pro zápis Braillova písma:

- a) psací stroje určené pro nevidomé – umožňují psaní textu pomocí Braillova písma
- b) tabulky pro zápis Braillova písma – jsou přenosné, vhodné na pracoviště i do školy

- c) DYMOkleště – vytvářejí popisky v Braillově písmu, jsou jednoduché na obsluhu (Bubeníčková et al., 2019)

Měření času:

- a) hodinky s hlasovým nebo hmatovým výstupem a hodiny určené pro slabozraké – mají jednoduchou obsluhu jsou každodenní nezbytnou pomůckou
- b) hmatové a digitální minutníky – jsou vhodné jako každodenní pomůcka při přípravě pokrmů (Bubeníčková et al., 2019)

Měřicí přístroje:

- a) selfmonitoringové pomůcky – jsou vhodné pro samoobslužné měření tlaku, teploty, glukózy a váhy (Bubeníčková et al., 2019)

Školní pomůcky:

- a) upravené a přizpůsobené učebnice
- b) sešity určené pro slabozraké
- c) kalkulačtor s hlasovým výstupem (Bubeníčková et al., 2019)

Další pomůcky pro denní potřebu:

- a) jehly určené pro nevidomé – pro zkušenější uživatele
- b) navlékače jehel – pomůcka pro navlečení jehly, bez složitého hledání otvoru jehly
- c) ukazatele světla – pomocí zvuku ukáže jaké je světlo, čím je vyšší zvuk, tím je větší světlo
- d) ukazatele hladiny – upozorní uživatele jaká je hladina vody, například ve sklenici
- e) ukazatel barev – pomáhá uživateli s rozpoznáváním barev předmětů (Bubeníčková et al., 2019)

1.5.2 Vodící pes

Pro osoby zdravotně postižené jsou v České republice využívány tři druhy psů, pes vodící, asistenční pes a signální pes. Pouze vodící pes je však zařazen mezi zvláštní pomůcky, na které lze od Úřadu práce ČR získat příspěvek na zvláštní pomůcku (Pragerová a Sirotková, 2020).

Vodící pes je všestranný pomocník pro osoby se zrakovým postižením a je možné ho využít pro osoby, které mají těžké zrakové postižení a jsou starší 15 let věku. Vodící

pes pomáhá zmírnit následky zrakového postižení a usnadňuje každodenní činnosti. Jednou z těchto činností je například orientace v prostoru, která může být pro zrakově postižené velmi náročná, a to v domácím i neznámém prostředí (Kroupová a Hanáková, 2020).

Vycvičený vodící pes dovede osobu bezpečně doprovodit při běžných činnostech, na zastávku MHD, do obchodu, k lékaři, zvládne najít vchod i východ a vyhýbá se překážkám (Tvrdá, 2020). Aby mohl pes být uznán jako kompenzační pomůcka a mohl vykonávat práci vodícího psa, musí být speciálně vyškolený, štěně se začíná převychovávat již ve dvou měsících a převýchova trvá přibližně půl roku, poté nastává výcvik, trvající 6-9 měsíců, a nakonec musí vykonat úspěšnou závěrečnou zkoušku, po které se stává vodícím psem (Váš chovatel, 2024).

2 Výzkumná část

2.1 Cíl práce a hypotéza

Cílem bakalářské práce je zjistit jaké jsou kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením.

Pro bakalářskou práci je stanovena následující věcná hypotéza:

Sociální pracovníci s delší pracovní zkušeností subjektivně lépe hodnotí své pracovní kompetence pro správu agendy příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením než sociální pracovníci s kratší pracovní zkušeností.

Z důvodu možnosti zhodnotit, zda mezi proměnnými je vztah závislosti, z věcné hypotézy je níže formulována hypotéza statistická.

H1: Úroveň hodnocení zvládnutí kompetencí spojených s agendou na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením je u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností do pěti let méně uspokojivé, než u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností delší než pět let.

Nulová hypotéza:

H0: Úroveň hodnocení zvládnutí kompetencí spojených s agendou na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením je u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností do pěti let shodné, jako u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností delší než pět let.

Alternativní hypotéza:

HA: Úroveň hodnocení zvládnutí kompetencí spojených s agendou na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením je u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností do pěti let více uspokojivé, než u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností delší než pět let.

2.2 Operacionalizace pojmů z cílů a hypotéz

Sociální pracovník – pojem je vymezený v souladu s legislativou, vymezuje ho zákon o sociálních službách (v platném znění), ve shodě s teoretickou částí práce, v kapitole 1.2 Sociální pracovník

Úroveň kompetencí – soubor znalostí a dovedností vázaných na orientaci v problematice a sortimentu kompenzačních pomůcek pro osoby se zrakovým postižením.

Kratší pracovní zkušenost – pro potřeby výzkumného šetření pojem kratší pracovní zkušenost vymezujeme jako pracovní zkušenost do pěti let od nástupu do pracovního procesu

Delší pracovní zkušenost – pro potřeby výzkumného šetření pojem delší pracovní zkušenost vymezujeme jako pracovní zkušenost od pěti let od nástupu do pracovního procesu

3 Metodika

3.1 Metodika výzkumu

Pro naplnění formulovaného cíle bakalářské práce byl zvolen kvantitativní přístup. Kvantitativní přístup dle Hendla předpokládá, že zkoumané lidské chování můžeme částečně měřit a do určité míry předpovídat. Kvantitativní přístup se využívá pro náhodné výběry a je měřen dle pozorování, dotazníků nebo testů (Hendl, 2023).

Kvantitativní metodu měření popisuje i Ochrana, podle kterého je přesnost informací ostrá, výsledky měření je možno porovnávat, znovu je prověřovat a opakovat. Závěrečné výsledky poté lze dále zpracovat statistickými a dalšími metodami kvantitativního měření (Ochrana, 2019).

Technikou sběru dat pro kvantitativní přístup byl zvolen dotazník vlastní konstrukce. Dotazník vlastní konstrukce je podle Hricové a kolektivu, vhodným nástrojem sběru dat, jelikož je zacílen na vybrané téma a jeho otázky jsou pro něj cíleně vybrány. Nevýhodou dotazníku vlastní konstrukce je nižší reliabilita a validita, kdy nelze porovnat výsledky dotazníkového šetření s ostatními, vzhledem k tomu, že stejný dotazník nikdo jiný nepoužil (Hricová et al., 2023).

3.2 Technika sběru dat

Nástrojem sběru dat byl dotazník vlastní konstrukce, vytvořený na platformě pro sestavování online dotazníků, Survio. Dotazník obsahuje 11 položek.

- 7 položek uzavřených (výčtových)
- 3 položky polouzavřené
- 1 položku otevřenou

Dle Chráska (2016) mají uzavřené položky předem stanovené odpovědi, položky polouzavřené obsahují možnost stanovené i vlastní odpovědi a položky otevřené dávají respondentovi volnost vyjádřit se (Chráska, 2016).

Na platformě Survio nebylo nastaveno časové omezení pro vyplnění dotazníku. Respondenti se mohli v průběhu dotazníku k položkám vracet a v případě potřeby změnit své odpovědi. 10 položek dotazníku vlastní konstrukce bylo povinných, poslední

11 položka byla otevřená a nastavená jako nepovinné pole, respondenti tedy mohli dotazník odeslat bez jejího vyplnění.

Dotazník vlastní konstrukce je strukturován do následujících oblastí:

Položky nezávisle proměnné, které se týkají základních identifikačních údajů o respondentech:

- pohlaví
- věk
- vzdělání

Položky výsledkové, závisle proměnné:

- délka praxe na pozici sociálního pracovníka
- frekvence zpracovávání agendy na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením
- zdroje informací pro sociálního pracovníka
- frekvence poradenství v oblasti vhodnosti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené
- zhodnocení aktuálních kompetencí v orientaci v oblasti kompenzačních pomůcek pro zrakově postižené
- zhodnocení nabídky rozšíření kompetencí v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené
- nejčastěji používané zdroje při rozhodování u žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené

Poslední 11 otázka je otevřená, dává respondentům prostor pro vyjádření čehokoliv k tématu pomůcek pro osoby se zrakovým postižením.

Kompletní podoba dotazníku je součástí přílohové části práce viz příloha č. 3.

3.3 Způsob distribuce a harmonogram realizace sběru dat

Dotazník, vytvořený na platformě Survio, byl šířen elektronickou cestou. Analýzou webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí byly vyhledány Úřady práce ČR, kde probíhá správa agendy příspěvku na zvláštní pomůcku. Na e-mailové adresy těchto institucí byl odeslán dotazník s oslovující žádostí o předání pracovníkům, kteří tuto

agendu spravují, viz příloha č. 2 - Informace pro instituce participující na distribuci dotazníku. Návratnost byla malá.

Distribuce dotazníku byla podpořena další aktivitou šíření, a to do uzavřené skupiny na sociální síti Facebook, která sdružuje sociální pracovníky po celé České republice. Návratnost byla též malá.

Další distribuce dotazníku proběhla do uzavřené skupiny na sociální síti Facebook, která sdružuje zaměstnance Úřadu práce ČR, kteří pracují na oddělení příspěvku na péči a dávek pro osoby se zdravotním postižením. Tato skupina zaměřením zcela odpovídala bakalářskému projektu a profilaci výzkumného souboru, jelikož je uzavřená a účastníci mají přístup do této skupiny na základě prokázání, že práci sociálního pracovníka na Úřadu práce ČR skutečně vykonávají.

Konečná návratnost a velikost výzkumného souboru je 52 respondentů. Sběr dat probíhal od 2.5.2024 do 31.5.2024. Po tomto datu byl sběr dat ukončen, protože již nepřicházely žádné nové odpovědi.

3.4 Etika výzkumu

Informace, které zjišťuje dotazník jsou všeobecného charakteru a veřejně dostupné. Položky v dotazníku se nedotazují na vnitřní chod Úřadu práce ČR, ani na jakékoliv údaje, které by mohly být citlivé a nevhodné pro další šíření široké veřejnosti. Online digitální forma dotazníku ze své podstaty respektuje svobodu a anonymitu respondentů.

Mezi zásadní pravidla etického výzkumu patří dle Reichela objektivita a citlivost autora výzkumu, použití výsledků výzkumu pouze k určenému cíli, nikoliv k jiným soukromým neprofesním zájmům. Je též nutné, aby autor práce jakékoliv osobní a citlivé údaje chránil před zneužitím. Odpovědi respondentů mohou být použity pouze pokud k tomuto účelu dali souhlas. V případě dotazníku je tento souhlas dán pasivně jeho vyplněním. Respondenti nesmí být do výzkumu, jakkoliv nuceni a je nutností respektovat jejich důstojnost (Reichel, 2009).

Další informace o etice výzkumu byly podrobně uvedeny v průvodních dopisech, které byly rozeslány vždy společně s dotazníkem. Průvodní dopisy k dotazníku jsou uvedeny v plném znění v přílohové části, viz příloha č. 1 a příloha č. 2.

4 Výsledky výzkumného šetření

4.1 Výsledky

Sebraná data prostřednictvím dotazníku jsou analyzována základními postupy třídění první úrovně. Jde o popisnou statistiku, která prezentuje výsledky prostřednictvím absolutních a relativních četností.

Základní identifikační údaje o respondentech:

Tabulka č. 1 - Pohlaví

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ženy	52	100 %
Muži	0	0 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Položka č. 1 předkládá rozložení výzkumného souboru podle pohlaví a potvrzuje převahu žen na pozici sociálních pracovníků na Úřadu práce ČR. V tomto případě bylo 100 % z 52 zúčastněných respondentů ženského pohlaví.

Tabulka č. 2 - Věk

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
18-25 let	5	10 %
26-35 let	16	31 %
36-45 let	18	34 %
46-55 let	9	17 %
55 let a více	4	10 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Respondenti, kteří se zúčastnili výzkumu byli zastoupeni ve všech nabízených věkových kategoriích. 10 % respondentů se pohybovalo ve věkovém rozpětí 18-25 let, 31 % respondentů bylo ve věkovém rozpětí mezi 26-35 lety, 34 % dotazovaných spadalo do

věkové kategorie 36-45 let, 17 % respondentů odpovědělo, že jejich věk je mezi 46-55 lety a 10 % respondentů bylo ve věkové kategorii 55 let a více.

Tabulka č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Vzdělání	Absolutní četnost	Relativní četnost
Diplomovaný specialista/VOŠ	15	29 %
Vysokoškolské/Bc.	18	35 %
Vysokoškolské/Mgr.	19	36 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

29 % respondentů jako své nejvyšší vzdělání uvedlo diplomovaného specialistu/VOŠ, u 35 % respondentů, bylo nejvyšší vzdělání vysokoškolské/Bc., zakončené titulem bakalář a 36 % respondentů dosáhlo vysokoškolského vzdělání/Mgr., zakončeného titulem magistr.

Tabulka č. 4 – Délka praxe na pozici sociálního pracovníka

Délka praxe	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 rok	9	17 %
2-5 let	12	23 %
6-10 let	16	31 %
11-15 let	4	8 %
15 let a více	11	21 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Položka č. 4 uvádí délku vykonávané praxe na pozici sociálního pracovníka. 17 % respondentů v dotazníku uvedlo, že sociální práci vykonávají 1 rok, 23 % dotazovaných odpovědělo, že pozici sociálního pracovníka vykonávají 2-5 let, 31 % respondentů v dotazníku vyznačilo, že sociální práci vykonávají 6-10 let, 8 % dotazovaných

odpovědělo, že jako sociální pracovníci pracují již 11-15 let a 21 % respondentů uvedlo, že tuto práci vykonávají 15 let a více.

Tabulka č. 5 - Frekvence práce s osobami se zrakovým postižením v kontextu zpracovávání agendy příspěvku na zvláštní pomůcku

Frekvence práce se zrakově postiženými	Absolutní četnost	Relativní četnost
Denně	5	10 %
Několikrát týdně	11	21 %
Jednou týdně	4	8 %
Méně často než jednou týdně	11	21 %
Několikrát měsíčně	6	11 %
Méně často než několikrát měsíčně	15	29 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Položka č. 5 uvádí jak často sociální pracovníci, zabývající se příspěvkem na zvláštní pomůcku, pracují se žadateli se zrakovým postižením. 10 % uvedlo, že se zrakově postiženými pracují denně, 21 % několikrát týdně, 8 % jednou týdně, 21 % méně často než jednou týdně, 11 % několikrát měsíčně a 29 % méně často než několikrát měsíčně.

Tabulka č. 6 - Čerpání informací v oblasti orientace v sortimentu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Čerpání informací z	Absolutní četnost	Relativní četnost
Vzdělávací programy SONS/TyfloCentrum	9	12 %
Weby firem distribuujících kompenzační pomůcky	24	32 %
Odborné texty	16	21 %
Informace od pracovníků TyfloCentrum	7	10 %
Od zaměstnavatele	19	25 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Položka č. 6 předkládá z jakých zdrojů čerpají sociální pracovníci informace. Ze vzdělávacích programů SONS/TyfloCentrum čerpá informace 12 % respondentů, z webů firem distribuujících kompenzační pomůcky čerpá informace 32 % respondentů, 21 % dotazovaných čerpá informace ze studia odborných textů, 10 % se obrací s žádostí o informace na pracovníky TyfloCentrum a 25 % respondentů čerpá informace o kompenzačních pomůckách od svého zaměstnavatele.

Tabulka č. 7 - Frekvence provádění poradenství v oblasti vhodnosti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Frekvence provádění poradenství	Absolutní četnost	Relativní četnost
Denně	9	17 %
Velmi zřídka	24	46 %
Neprovádí	6	12 %
Odkázání na TyfloCentrum	12	21 %
Jiné (odkazování i na jiné firmy)	1	4 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Položka č. 8 předkládá, jak často provádějí sociální pracovníci poradenství v oblasti vhodnosti kompenzačních pomůcek. 17 % provádí poradenství denně, 46 % provádí poradenství velmi zřídka, 12 % poradenství neprovádí, 21 % odkazuje klienty na TyfloCentrum a 1 dotazovaný (4 %) odpověděl pomocí odpovědi jiné, kde uvedl, že odkazuje klienty i na jiné firmy, konkrétněji svoji odpověď nespecifikoval.

Tabulka č. 8 - Zhodnocení aktuálních kompetencí v orientaci v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Hodnocení kompetencí	Absolutní četnost	Relativní četnost
Výborné-1	5	10 %
Velmi dobré-2	7	13 %
Dobré-3	26	50 %
Dostatečné-4	10	19 %
Nedostatečné-5	4	8 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

Položka č. 8 ukazuje, jak sociální pracovníci hodnotí své aktuální kompetence, v orientaci v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené. Respondenti se měli ohodnotit na klasifikační škále 1-5, přičemž klasifikační škálu chápeme shodně jako ve škole, tj 1 výborně – 5 nedostatečně.

10 % respondentů ohodnotilo své kompetence známkou výborné-1, 13 % uvedlo, že své kompetence hodnotí jako velmi dobré-2, 50 % se ohodnotilo známkou dobrý-3, 19 % zhodnotilo své kompetence jako dostatečné-4 a 8 % respondentů uvedlo, že jejich kompetence jsou nedostatečné-5.

Tabulka č. 9 - Hodnocení nabídky možností rozšíření kompetencí v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Hodnocení nabídky rozšíření kompetencí	Absolutní četnost	Relativní četnost
Výborné	7	16 %
Velmi dobré	23	52 %
Dostatečné	13	29 %
Nedostatečné	9	3 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

V položce č. 9 byli respondenti požádáni, aby zhodnotili nabídku možností rozšíření svých kompetencí v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené.

16 % respondentů hodnotí nabídku rozšíření svých kompetencí jako výbornou, 52 % jako velmi dobrou, 29 % jako dostatečnou a 3 % jako nedostatečnou.

Tabulka č. 10 - Nejčastěji používané zdroje při procesu rozhodování u žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené

Nejčastěji používané zdroje	Absolutní četnost	Relativní četnost
Doporučení/vyjádření od zaměstnavatele/školy/žadatele	9	12 %
Vyjádření TyfloCentrum	19	25 %
Konzultace s místní pobočkou SONS	2	3 %
Konzultace s firmou, která nabídku připravila	14	18 %
Rešerše k požadované kompenzační pomůcce	19	25 %
Konzultace s vedoucí/m oddělení	12	16 %
Jiné (vlastní úsudek a praxe)	1	1 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

V položce č. 10 je předloženo, jaké zdroje při své práci využívají sociální pracovníci, při procesu rozhodování u žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené. Respondenti mohli při svých odpovědích volit více možností.

12 % respondentů při procesu rozhodování požaduje doporučení/vyjádření od zaměstnavatele/školy/žadatele, 25 % požaduje vyjádření TyfloCentrum, 3 % při procesu rozhodování konzultují s místní pobočkou SONS, 18 % konzultuje s firmou, která nabídku připravila, 25 % si připravuje rešerši k požadované kompenzační pomůcce, 16 % konzultuje proces rozhodování s vedoucím oddělení a 1 respondent (1 %) zvolil variantu odpovědi jiné, kde uvedl, že se řídí vlastním úsudkem a praxí.

Položka č. 11 Cokoliv k tématu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené, co ještě nebylo řečeno

V poslední položce dotazníku mohli respondenti využít možnosti vyjádřit se k čemukoliv, co v dotazníku k tématu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené nebylo řečeno. Tuto možnost využili 3 respondenti.

První respondent uvedl, následující: *„Vždy volím individuální přístup a hledám informace z vícero zdrojů v souladu s potřebami klienta. Spolupráce se specializovanými institucemi pro zrakově postižené je vždy vítaná a v zásadě dobře fungující.“*

Druhý respondent uvedl, že: *„Většinou nerozhoduje sociální pracovník, ale referent.“*

Poslední, třetí odpověď od dalšího dotazovaného bylo následující: *„Proces přiznávání zvláštních pomůcek pro osoby se zdravotním postižením je velmi individuální a náročný. Nejprve musí projít přes posudkového lékaře IPZS, pokud je přiznáno zdravotní hledisko, musí se dále procházet položka po položce v cenových nabídkách. Některé pomůcky nejsou v základním provedení, což musíme dle zákona řešit, popř. si musí klient obhájit proč daný komponent potřebuje. Poté dohledáváme na internetu obdobné pomůcky a porovnáváme ceny, následně se pak musí uvést v rozhodnutí.“*

4.2 Vyhodnocení hypotéz

Pro ověření případného vztahu mezi proměnnými stanovenými ve formulované statistické hypotéze byly použity postupy frekvenční statistiky.

Pro relevantní potvrzení či zamítnutí formulované hypotézy byly použity následující kroky:

Formulace nulové a alternativní hypotézy

Nulová hypotéza, H₀: Úroveň hodnocení zvládnutí kompetencí spojených s agendou na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením je u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností do pěti let shodné, jako u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností delší než pět let.

Alternativní hypotéza, H_A: Úroveň hodnocení zvládnutí kompetencí spojených s agendou na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením je u sociálních pracovníků

s pracovní zkušeností do pěti let více uspokojivé, než u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností delší než pět let.

Volba hladiny významnosti:

V souvislosti s velikostí výzkumného souboru byla zvolena hladina významnosti 0,05 (5 %). Uvedená hladina významnosti znamená, že nulovou hypotézu případně odmítáme s 95% jistotou.

4.2.1 Výpočet testového kritéria

Z důvodu možné validizace předpokládaného vztahu závislosti mezi délkou pracovní zkušenosti a způsobem hodnocení pracovních kompetencí spojených s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením byly kategorie pro délku pracovní zkušenosti a hodnocení kompetencí sloučeny pro kontingenční tabulku následovně:

1. kategorie – pracovní zkušenost do pěti let (kratší pracovní zkušenost)
2. kategorie pracovní zkušenost 5 let a více (delší pracovní zkušenost)

Kompetence:

1. dostatečné kompetence (zahrnuje hodnocení výborné, velmi dobré, dobré)
2. nedostatečné kompetence (zahrnuje hodnocení dostatečné, nedostatečné)

Tabulka č. 11 – Kontingenční tabulka

Kompetence	1-5 let	5 a více let	Celkem
1 (výborné, velmi dobré, dobré)	10	28	38
2 (dostatečné, nedostatečné)	11	3	14
Celkem	21	31	52
Chí-kvadrát test	$X^2 = 11,604; df = 1; p = 6,582 \times 10^{-4}$		
Cramerovo V	0,472		
Fischerův exaktní test	p = 0,001		

Zdroj: vlastní výzkum, 2024

U varianty 2 kategorií a 2 proměnných lze provést Fischerův exaktní test, který je odolnější proti zkreslení malým vzorkem a jeho výsledek je statisticky signifikantní ($p=0,001$).

Proměnná kompetence byla sloučena následovně:

1. výborné, velmi dobré, dobré
2. dostatečné, nedostatečné

Proměnná délka praxe byla sloučena následovně:

1. 1-5 let
2. 5 a let a více

4.2.2 Interpretace výsledků

Výsledek Fisherova exaktního testu ukazuje statisticky významnou ($p=0,001$) závislost délky praxe na hodnocení kompetencí se středně silnou silou efektu (Cramerovo $V = 0,472$). Síla efektu znamená v tomto testu sílu závislosti proměnných.

Úroveň kritické hodnoty (signifikance) testu významnosti se pohybuje pod hladinou 0,05 ($p=0,001$) a proto můžeme zamítnout nulovou hypotézu a přijmout hypotézu alternativní. Uvedená hodnota testového kritéria vypovídá o existenci vztahu, souvislosti a závislosti mezi oběma proměnnými. Na základě zmíněného postupu frekvenční statistiky můžeme konstatovat, že délka pracovní zkušenosti má vztah k způsobu, jakým sociální pracovníci hodnotí své pracovní kompetence.

V souladu s výše uvedenými informacemi potvrzujeme níže uvedenou hypotézu:

H1: Úroveň hodnocení zvládnutí kompetencí spojených s agendou na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením je u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností do pěti let méně uspokojivé, než u sociálních pracovníků s pracovní zkušeností delší než pět let.

Dle výpočtů, pracovníci s délkou praxe do 5 let hodnotí své kompetence více jako dostatečné nebo nedostatečné, oproti pracovníkům s délkou praxe delší než 5 let, kteří vnímají své kompetence jako dobré, velmi dobré nebo vynikající.

5 Diskuse

Cílem bakalářské práce bylo zjistit jaké jsou kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením, se zaměřením na kompenzační pomůcky. K naplnění cíle práce bylo použito kvantitativní dotazníkové šetření. Stanovená věcná hypotéza zněla: Sociální pracovníci s delší pracovní zkušeností subjektivně lépe hodnotí své pracovní kompetence pro správu agendy příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením než sociální pracovníci s kratší pracovní zkušeností.

V kvantitativním výzkumu byla stanovena statistická hypotéza, ve které byl hledán vztah závislosti mezi tím, jak sociální pracovníci sami subjektivně hodnotí své kompetence a mezi délkou jejich praxe. Podle provedeného Fischerova testu, který se dá použít na početně menší soubory se prokázal vztah závislosti. Čím déle sociální pracovník svoji práci vykonává, tím si je jistější a hodnotí své kompetence lépe. Tím se potvrzuje předpoklad, že pokud pracovník vykonává určitou činnost delší dobu, jeho pracovní procesy se více zautomatizují a je si ve svém počínání jistější než člověk, pro kterého jsou dané věci nové. I přesto, že se na Úřadech práce ČR často náležitosti a podmínky dávkového systému mění, sociální pracovník s delší pracovní zkušeností má již vybudovány své pracovní strategie a dokáže se rychle přizpůsobit.

V provedeném dotazníkovém šetření hodnotili své kompetence sociální pracovníci vykonávající agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením, zpracovávající příspěvek na zvláštní pomůcku. Co se týče povědomosti o příspěvku na zvláštní pomůcku není u široké veřejnosti samozřejmostí, jak potvrzuje analýza v časopisu Národní rady osob se zdravotním postižením, Mosty. Analýza uvádí, že lidé často nemají povědomí o možnosti požádat si o dávky pro osoby zdravotně postižené. Část veřejnosti neví, že jim stát může finančně ulehčit a pomoci při náročné péči sebe i o své blízké (Novotná, 2022). Bakalářská práce tedy může být cenným shrnutím všech zásadních informací o příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené, se zaměřením na kompenzační pomůcky.

Do dotazníkového šetření k bakalářské práci se zapojilo 100 % žen, došlo tedy k potvrzení všeobecného předpokladu, že profesi sociálního pracovníka vykonávají především ženy. Tento výsledek se shoduje s poznatky článku ve zpravodaji Rovné příležitosti v souvislostech, který uvádí, že zastoupení sociálních pracovníků

a pracovníků v sociálních službách v ČR tvoří především ženy a to 86 %, zatímco muži pouze 14 % (Čtvrtníčková a Táborská, 2021).

Největší zastoupení respondentů, bylo ve věku 36-45 let (34 %) a 26-35 let (31 %). Rozdílné zastoupení věkových kategorií ukazuje, že o práci sociálního pracovníka na Úřadu práce ČR mají zájem mladší i starší sociální pracovníci.

U položky, která se dotazovala na vzdělání respondentů, byly rovnoměrně zastoupeny všechny odpovědi, výzkumu se zúčastnili pracovníci s vyšším odborným (29 %) i vysokoškolským vzděláním, bakalářského (35 %) a magisterského (36 %) typu. Dle výzkumu Havlíkové, zájemci o studium oboru Sociální práce na vysoké škole a vyšší odborné škole za nejdůležitější považují, aby je studium i následná práce v oboru bavila, záleží jim, zda budou mít uplatnění na trhu práce a též to, jestli mají k výkonu povolání schopnosti a dovednosti. Důležitá je pro uchazeče o studium i následná možnost seberealizace v oboru sociální práce (Havlíková, 2019). Úřad práce ČR by tedy měl podporovat atraktivitu oboru sociální práce a nabízet zajímavé pracovní příležitosti, tak aby byla pozice sociálního pracovníka žádaná a motivovala další studenty k zájmu o tuto profesi.

Délka praxe na pozici sociálního pracovníka respondentů, byla nejčastěji 6-10 let (31 %). Další nejčastější odpovědí byla délka praxe v rozsahu 2-5 let (23 %) a 15 let a více (21 %). Menší zastoupení měli respondenti s délkou praxe 1 rok (17 %) a 11-15 let (8 %). Z odpovědí respondentů vyplývá, že Úřad práce ČR má množství zaměstnanců, kteří svoji práci vykonávají mnoho let i zaměstnanců, kteří vykonávají praxi kratší dobu.

Frekvence práce s osobami se zrakovým postižením byla různorodá, 29 % respondentů uvedlo, že ji vykonává méně často než několikrát měsíčně a shodný počet respondentů (21 %) uvedlo, frekvenci několikrát týdně a méně často než jednou týdně. Z těchto výsledků vyplývá, že frekvence práce s osobami se zrakovým postižením je na každém pracovišti jiná a různorodá.

Zajímavým poznatkem z výzkumu je, že sociální pracovníci nejčastěji (25 %) čerpají informace v oblasti orientace v sortimentu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené z webů firem distribuujících kompenzační pomůcky. Tento výsledek poukazuje na všeobecné znalosti a dovednosti sociálních pracovníků, kteří jsou schopni sami si vyhledávat a třídit informace potřebné k výkonu jejich práce.

U položky frekvence provádění poradenství v oblasti vhodnosti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené vyplývá, že respondenti provádějí poradenství velmi zřídka (46 %), zatímco denně poradenství provádí jen část respondentů (17 %).

Mezi hlavní kompetence sociálních pracovníků by měla patřit schopnost vést komunikaci, způsobilost ke stanovení a zároveň vymezení hranic spolupráce s klientem, soběstačnost, znalost systému sociálních služeb a orientace v něm a schopnost neustále rozvíjet své profesní znalosti a vzdělávat se v oboru (Elichová a Sýkorová, 2015). U zhodnocení svých aktuálních kompetencí v orientaci v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené bylo hodnocení respondentů velmi rozdílné. Pouze část respondentů (10 %) označila své kompetence za výborné, známkou velmi dobré se též ohodnotil menší počet respondentů (13 %), nejčastější hodnocení kompetencí bylo známkou dobré (50 %). Z výsledných odpovědí vyplývá, že velká část respondentů považuje své kompetence pouze za průměrné. Hodnocení dostatečné zvolilo 19 % respondentů a nejnižším ohodnocením, tedy známkou nedostatečně se ohodnotilo 8 % respondentů. Z hodnocení aktuálních kompetencí vyplývá, že více než polovina respondentů necítí jistotu ve svých kompetencích. Tento výsledek je dán vysokou profilací odborných a specifických témat, kdy sociální pracovník musí neustále pružně reagovat na změny dávkového systému a přizpůsobit se novým požadavkům a informacím.

Výsledek zhodnocení svých aktuálních kompetencí by mohl být významným poznatkem pro Úřad práce ČR jako zaměstnavatele sociálních pracovníků. Z provedeného výzkumu vyplývá, že by se měl zaměřit na podporu sebevědomí svých zaměstnanců, např. pomocí supervizí a dále rozvíjet jejich aktuální kompetence, pomocí vzdělávacích nástrojů, které by si sociální pracovníci mohli sami zvolit, na základě toho, které kompetence by ve svých očích potřebovali posílit.

Zaměstnavatel je dle zákona o sociálních službách (v platném znění), povinen vzdělávat sociální pracovníky minimálně 24 hodin ročně, tímto si pracovník rozšiřuje své kompetence a získává nové znalosti. Mezi povinné formy vzdělávání patří účast na školeních, konferencích, stážích, kurzech a speciálních vzděláváních, které zajišťují vysoké školy a vyšší odborné školy (Profesní komora sociálních pracovníků, 2024).

U položky hodnocení nabídky možností rozšíření kompetencí v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené považuje většina respondentů nabídku rozšíření

kompetencí za velmi dobrou (52 %), zatímco 29 % respondentů ji již označuje za dostatečnou.

Mezi nejznámější pomáhající organizaci pro osoby zrakově postižené patří Tyflocentrum, obecně prospěšná organizace, která poskytuje pomoc osobám nevidomým a slabozrakým, pomáhá jim k samostatnosti a podporuje je (Tyflocentrum, 2024). Nejčastěji používanými zdroji při procesu rozhodování u žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené, bylo právě TyfloCentrum (25 %) a řešerše k požadované kompenzační pomůcce (25 %), z čehož vyplývá, že spíše než na vlastní úsudek (1 %) se sociální pracovníci obracejí na odborné a věrohodné zdroje. V tomto případě je potřeba aby informace rozhodné pro rozhodování byly čerpány z ověřených zdrojů, bylo by tedy vhodné, kdyby pro sociální pracovníky byl sestaven přehledný seznam relevantních zdrojů, z kterých lze při rozhodování čerpat. Tímto by se proces rozhodování mohl zrychlit a být více efektivní. Zároveň je i nadále důležité udržovat spolupráci s odbornými organizacemi pro osoby zrakově postižené, jako je TyfloCentrum a SONS, které jsou cenným partnerem pro Úřad práce ČR.

Provedený výzkum k bakalářské práci umožňuje získat přehled o sociální práci s osobami se zrakovým postižením na Úřadech práce ČR, v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku, se zaměřením na kompenzační pomůcky, přibližuje práci sociálního pracovníka, který zpracovává agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením a jeho krásné, ale velmi náročné zaměstnání. Výsledky výzkumu odrážejí aktuální názory a poznatky sociálních pracovníků vykonávajících tuto agendu. Vzhledem k tomu, že výzkum zprostředkovává názory a poznatky samotných sociálních pracovníků, jeho zpracování může poukázat na to, jaká nabídka pro sociální pracovníky se může objevit v jejich dalším vzdělávání. Výsledky je zároveň možné využít pro zlepšení úrovně sociální práce s osobami se zrakovým postižením a přístupu k sociálním pracovníkům vykonávajícím tuto obsáhlou a náročnou profesi.

Náhled do náročnosti této profese přináší i odpověď respondenta v otevřené položce dotazníku, kde se sociální pracovníci mohli volně vyjádřit k čemukoliv k tématu kompenzačních pomůcek se zdravotním postižením, co ještě nebylo řečeno, viz podrobně v položce č. 11, v kapitole 4.1 Výsledky. Respondent zde popsal celý proces rozhodování u příspěvku na zvláštní pomůcku, kdy je nejdříve nutné vyžádat si lékařský posudek od posudkového lékaře a pokud je zdravotní hledisko příznáno, sociální pracovník začíná

hledat a procházet všechny pomůcky jednu po druhé v cenových nabídkách. Respondent uvádí, že vzhledem k tomu, že některé kompenzační pomůcky nejsou v základním provedení, musí toto sociální pracovník též vyřešit, např. je potřeba vyzvat klienta, aby obhájil, proč konkrétní kompenzační pomůcku potřebuje. Dále popisuje, že sociální pracovník hledá obdobné kompenzační pomůcky a porovnává jejich ceny. Veškerý tento postup je pak důležité uvést do vydaného rozhodnutí. Z této odpovědi vyplývá, že Úřad práce ČR zaměstnává opravdové odborníky v sociální práci, kteří musejí každodenně zvládat mnoho náročných činností.

Osobně si myslím, že sociální pracovníci na Úřadu práce ČR, který se zabývají tak záslužnou a pomáhající agendou jako jsou dávky pro osoby se zdravotním postižením, si zaslouží nejen možnosti, které jim pomohou neustále se zlepšovat a vzdělávat se v oboru sociální práce, ale i adekvátní platové zařazení, příjemné pracovní prostředí, a především oporu od svého zaměstnavatele. Myslím si, že v tomto směru je ještě potřeba mnoho zlepšovat.

6 Závěr

Bakalářská práce si kladla za cíl zjistit kompetence sociálních pracovníků zpracovávajících agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením, se zaměřením na osoby zrakově postižené.

Dle zjištěných poznatků bakalářské práce vyplývá, že mezi hlavní kompetence potřebné k vykonávání profese sociálního pracovníka na agendě zpracovávající dávky pro osoby se zdravotním postižením, patří empatie, odborné znalosti a dovednosti, orientace v nabídce kompenzačních pomůcek, schopnost samostatně rozhodovat v procesu správního řízení, správně poskytnout rady a informace žadateli o příspěvek na kompenzační pomůcku a kompetence ke zvládnutí krizových situací, které mohou během komunikace s žadatelem o dávku nastat.

Výsledná zjištění bakalářské práce mají své uplatnění v praxi, konkrétně mohou pomoci Úřadu práce ČR jako zaměstnavateli sociálních pracovníků na agendě dávek pro osoby se zdravotním postižením, se zaměřením na osoby pro zrakově postižené, který se stará o další vzdělávání sociálních pracovníků. Výsledky mohou pomoci v tom, jak obsahově nastavit vzdělávací programy pro další vzdělávání sociálních pracovníků. Z podrobných výsledků dotazníkového šetření vyplývá, na které oblasti sociální práce je potřeba se soustředit a dále je vylepšovat.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že sociální pracovník vykonávající agendu pro osoby se zdravotním postižením, musí mít široké odborné znalosti a schopnost orientovat se v neustále se měnícím dávkovém systému pro osoby se zdravotním postižením, většinou je jeho náplní zpracovávat nejen agendu příspěvku na zvláštní pomůcku, ale i agendu příspěvku na mobilitu a průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Na mnoha kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR zpracovávají sociální pracovníci zároveň i příspěvek na péči. Ke zlepšení efektivity a kvality práce by mohlo přispět, pokud by se sociální pracovníci mohli orientovat např. pouze na smyslová postižení nebo na postižení tělesná. Pokud by se takto rozdělil systém rozložení práce, mohli by se pracovníci mnohem podrobněji zabývat menším objemem odborných informací a poskytovat kvalitní poradenství ve vybraných odborných tématech. Tímto by došlo k velkému ulehčení jinak velmi náročné a obsáhlé profilace sociálních pracovníků.

Úřad práce ČR dále může svým zaměstnancům na základě výsledných zjištění bakalářské práce, nabídnout atraktivní formy vzdělávání, například workshopy a výstavy kompenzačních pomůcek od vystavovatelů. Tato forma vzdělávání je atraktivní a příjemná a může mít pro zlepšení kompetencí sociálních pracovníků velký přínos.

Seznam odborných zdrojů

1. BENEŠ, P. 2019. *Zraková postižení, Behaviorální přístupy při edukaci s pomůckami*. 1. vydání. Praha: Grada. 136 s. ISBN 978-80-271-2110-6.
2. BUBENÍČKOVÁ, H., KARÁSEK, P., PAVLÍČEK, R., 2019. *Kompenzační pomůcky pro uživatele se zrakovým postižením*. 2. vydání. Brno: TyfloCentrum. ISBN 978-80-260-1538-3.
3. ČELEDOVÁ, L., ČEVELA, R., 2019. *Laskavý průvodce po sociálních dávkách*. 1. vydání. Praha: Karolinum. 254 s. ISBN 978-246-4410-3.
4. DAVIDOVÁ, S., 2016. Co všechno nevíte o Úřadu práce. *Veřejná správa*. 5/2016, 16-18. Dostupné z: file:///C:/Users/HP/Downloads/VS_5-2016_Konzultace_16-18.pdf
5. DICHARA, F.W., 2021. *Rehabilitation of the visually impaired*. Conneaut Lake: Page Publishing. 240 s. ISBN 9781662424472.
6. ELICHOVÁ, M., 2017. *Sociální práce: aktuální otázky*. 1. vydání. Praha: Grada. 264 s. ISBN 978-80-271-0080-4.
7. ELICHOVÁ, M., SÝKOROVÁ, A., 2015. Kompetence sociálního pracovníka: co učí školy a co vyžadují zaměstnavatelé. *Sociální práce*. 15(1), 79-95. ISSN 1213-6204.
8. HAVLÍKOVÁ, J., 2019. *Atraktivita oborů sociální práce pro studenty středních, vyšších odborných a vysokých škol*. Praha: VÚPSV, v.v.i., výzkumné centrum Brno. 148 s. ISBN 978-80-7416-346-3.
9. HENDL, J., 2023. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 5. vydání. Praha: Portál. 496 s. ISBN 9788026219682.
10. HOWE, D., 2014. *The compleat social worker*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 240 s. ISBN 9781350313040.
11. HRICOVÁ, A., ONDRÁŠEK, S., URBAN, D., 2023. *Metodologie v sociální práci*. 1. vydání. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-271-3636-0.
12. CHRÁSKA, M., 2016. *Metody pedagogického výzkumu*. 2. vydání. Praha: Grada. 256 s. ISBN 978-80-247-5326-3

13. KROUPOVÁ, K., HANÁKOVÁ, A., 2020. *Úprava prostředí pohledem osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 254 s. ISBN 978-80-244-5897-7.
14. LISHMAN, J., BOLGER, J., GIBSON, N., SPOLANDER, G., YUILL, C., 2018. *Social Work: An Introduction*. Los Angeles: SAGE Publications. 640 s. ISBN 9781526447715.
15. MATOUŠEK, O. et al., 2021. *Profesní způsobilost a vzdělávání v sociální práci*. 1. vydání. Praha: Karolinum. 200 s. ISBN 978-80-246-4904-7.
16. MATOUŠEK, O., 2013. *Metody a řízení sociální práce*. 3. vydání. Praha: Portál. 400 s. ISBN 978-80-262-0213-4.
17. MÁTEL, A., 2019. *Teorie sociální práce I, Sociální práce jako profese, akademická disciplína a vědní obor*. 1. vydání. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-271-2220-2.
18. NOVOTNÁ, B., 2022. Milion Čechů pečuje o své blízké. Stát by se bez nich zhroutil, ale nepomáhá jim., 2022. *Mosty*. 23(4), 22-25. ISSN 1805-9562.
19. OCHRANA, F., 2019. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. 148 s. ISBN 978-80-246-4200-0.
20. PRAGEROVÁ, K., SIROTKOVÁ, J., 2020. *Asistenční pes pro dítě se zdravotním postižením: průvodce pro rodiny dětí s postižením, odborníky a další zájemce*. 1. vydání. Praha: Pasparta. 96 s. ISBN 978-80-88290-54-4.
21. *Průběžné vzdělávání sociálního pracovníka* [online]. Praha: PKSP. [cit. 2024-7-11]. Dostupné z: <http://www.pksp.cz/prubezne-vzdelavani-socialniho-pracovnika>
22. *Příspěvek na zvláštní pomůcku* [online]. MPSV. [cit. 2024-4-7]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-zvlastni-pomucku>
23. REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vydání. Praha: Grada. 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.

24. RŮŽIČKOVÁ, K., 2016. *Reading Rehabilitation for Individuals with Low Vision Research and Practice in the Czech Republic*. New York: Springer. 290 s. ISBN 978-3-319-43652-4.
25. RŮŽIČKOVÁ, V., KROUPOVÁ, K., 2020. *Tyflografika: reliéfní grafika a její role v životě osob se zrakovým postižením*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 152 s. ISBN 978-80-244-5732-1.
26. SKOŘEPOVÁ, Z., 2015. *Podmínky pro výkon sociální práce na Úřadě práce ČR očima sociálního pracovníka*, 2015. 2. vydání. [online]. Sociální práce. [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: <https://socialniprace.cz/o-cem-se-mluvi/podminky-pro-vykon-socialni-prace-na-urade-prace-cr-ocima-socialniho-pracovnika/>
27. ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., 2021. *Sociální správa, Organizace a řízení sociálních systémů*. 1. vydání. Příbram: Grada. 456 s. ISBN 978-80-271-2195-3.
28. ŠIKL, R. 2012. *Zrakové vnímání*. 1. vydání. Praha: Grada. 312 s. ISBN 978-80-247-3029-5.
29. TVRDÁ, A., 2020. *Canisterapie: zvíře v sociálních službách*. 1. vydání. Praha: Plot. 136 s. ISBN 978-80-7428-366-6.
30. *Co je to tyflocentrum?* [online]. Brno: Tyflocentrum. [cit. 2024-7-11]. Dostupné z: <https://www.tyflocentrum.cz/historie.php>
31. *Tyflopomůcky, Prodej zboží pro zrakově postižené* [online]. Praha: SONS. [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: <https://eshop.tyflopomucky.cz/>
32. UKO, F., 2016. Appropriate mobility training a tool for proper adjustment for persons with visual impairments. *Journal of exceptional people: an international journal for education and special studies*. 1(8), 7-14. ISSN 1805-4978.
33. ČTVRTNÍČKOVÁ, M., TÁBORSKÁ T., 2021. Sociální služby jako samozřejmá ženská práce? Alice se zasadí o její docenění! *Rovné příležitosti v souvislostech*. ISSN 1802-7202.

34. *Vodící pes aneb nejdůležitější věc v životě nevidomého* [online]. Váš chovatel. [cit. 2024-4-7]. Dostupné z: <https://www.vaschovatel.cz/blog/1442-vodici-pes-aneb-nejdulezitejsi-vec-v-zivote-nevidomeho.html>
35. VOČKA, Z., 2018. Studijní program zaměřený na právo a odborná způsobilost sociálního pracovníka. *Listy sociální práce: informační a odborný časopis (nejen) pro sociální pracovníky*. 6(15), 10-12. ISSN 2336-2332.
36. *Vyhláška č. 388/2011 Sb.: Vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením* [online]. Praha: AION CS [cit. 2024-4-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-388>
37. STÁTNÍ SPRÁVA, 2023. *Úřad práce – krajské pobočky* [online]. Praha: Státní správa [cit. 23-01-02]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0238>
38. ÚŘAD PRÁCE ČR, 2024. *Dávky pro osoby se zdravotním postižením* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 24-03-04]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/obecne-informace1>
39. ÚŘAD PRÁCE ČR, 2023. *O Úřadu práce České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 23-01-02]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>
40. Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, 2011. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 29, s. 778-798. ISSN 1211-1244.
41. Zákon č. 108/2006 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, 2006. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 37, s. 1257-1289. ISSN 1211-1244.
42. *Zákon č. 110/2006 Sb.: o životním a existenčním minimu* [online]. Praha: AION CS [cit. 2024-4-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-110>
43. *Zákon č. 329/2011 Sb.: Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů* [online]. Praha: AION CS [cit. 2024-4-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-329>

44. *Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti* [online]. Praha: AION CS [cit. 2024-8-4].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>

45. *Zákon č. 500/2004 Sb.: Správní řád* [online]. Praha: AION CS [cit. 2024-4-7].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

č. – číslo

tj – to je

SONS – Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých

pozn. – poznámka

MHD – mezinárodní hromadná doprava

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Pohlaví

Tabulka č. 2: Věk

Tabulka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Tabulka č. 4: Délka praxe na pozici sociálního pracovníka

Tabulka č. 5: Frekvence práce s osobami se zrakovým postižením v kontextu zpracovávání agendy příspěvku na zvláštní pomůcku

Tabulka č. 6: Čerpání informací v oblasti orientace v sortimentu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Tabulka č. 7: Frekvence provádění poradenství v oblasti vhodnosti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Tabulka č. 8: Zhodnocení aktuálních kompetencí v orientaci v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Tabulka č. 9: Hodnocení nabídky možností rozšíření kompetencí v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené

Tabulka č. 10: Nejčastěji používané zdroje při procesu rozhodování u žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené

Tabulka č. 11: Kontingenční tabulka

Seznam příloh

Příloha 1 – Úvod k dotazníku

Příloha 2 - Informace pro instituce participující na distribuci dotazníku

Příloha 3 – Dotazník

Příloha 1 – Úvod k dotazníku

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentkou sociální práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a dovoluji si Vás oslovit s prosbou o vyplnění dotazníkového šetření k mé bakalářské práci s názvem „Kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku se zaměřením na kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením“. Ve své práci se zabývám problematikou kompetencí sociálních pracovníků, pracujících na Úřadu práce, kteří se zabývají kompenzačními pomůckami pro osoby zrakově postižené.

Cílem tohoto dotazníkového šetření je zjistit, jaké jsou kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením.

Výzkum je určen všem sociálním pracovníkům pracujícím na Úřadu práce, vykonávajícím agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením, zpracovávající příspěvek na zvláštní pomůcku, ve věkovém rozpětí 18 let – bez omezení horní věkové hranice.

Věnujte prosím 20 minut svého času na vyplnění anonymního dotazníku na níže uvedeném odkazu. Zapojení do šetření je zcela dobrovolné a nezjišťuje žádné osobní a citlivé údaje. Tato forma dotazování chrání anonymitu každého účastníka výzkumu.

Sběr dat, tj. dotazník můžete vyplnit do 31.5.2024. Informace o výsledcích šetření budou zveřejněny v mé bakalářské práci.

Předem děkuji za Váš čas a vstřícnost.

Veronika Zemanová

Příloha 2 - Informace pro instituce participující na distribuci dotazníku

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentkou sociální práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a obracím se na Vás s prosbou o spolupráci při distribuci/šíření aktivního odkazu (viz níže) na online dotazník, který je součástí výzkumného šetření k mé bakalářské práci s názvem „Kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku se zaměřením na kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením“.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit jaké jsou kompetence sociálních pracovníků v souvislosti s agendou příspěvku na zvláštní pomůcku pro osoby se zrakovým postižením.

Online dotazníkové šetření je připraveno v souladu se zásadami etické realizace výzkumu, nezaměřuje se na žádná osobní či citlivá data a je zcela anonymní. Všechny výsledky dotazníku budou veřejně dostupné v mé bakalářské práci.

V případě potřeby objasnit některé výše uvedené informace se prosím obračejte na níže uvedený kontakt.

Předem Vám děkuji za Vaši ochotu.

Veronika Zemanová

zemanv09@zsf.jcu.cz

Příloha 3 – Dotazník

1. Pohlaví:

- a) žena
- b) muž

2. Věk:

- a) 18–25
- b) 26-35
- c) 36-45
- d) 46-55
- e) 55 a více

3. Délka praxe na pozici sociálního pracovníka:

- a) 1 rok
- b) 2-5 let
- c) 6-10 let
- d) 11-15 let
- e) 15 let a více

4. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- a) diplomovaný specialista/VOŠ
- b) vysokoškolské/Bc.
- c) vysokoškolské/Mgr.
- d) jiné (uveďte prosím konkrétně)

5. Frekvence vaší práce s osobami se zrakovým postižením v kontextu zpracovávání agendy příspěvku na zvláštní pomůcku

- a) denně

- b) několikrát týdně
- c) jednou týdně
- d) méně často než jednou týdně
- e) několikrát měsíčně
- f) méně často než několikrát měsíčně

6. V oblasti orientace v sortimentu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené, čerpám informace z:

- a) vzdělávací programy SONS/TyfloCentrum
- b) weby firem distribuujících kompenzační pomůcky
- c) studium odborných textů
- d) konzultace s pracovníky TyfloCentrum
- e) informací od zaměstnavatele
- f) jiné (uveďte prosím konkrétně)

7. Poradenství v oblasti vhodnosti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené provádím:

- a) denně
- b) velmi zřídka
- c) neprovádím
- d) odkazuji na TyfloCentrum
- e) jiné (uveďte prosím konkrétně)

8. Zhodnoťte své aktuální kompetence v orientaci v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené (hodnocení jako ve škole):

- a) 1 – výborné
- b) 2 – velmi dobré

- c) 3 – dobré
- d) 4 – dostatečné
- e) 5 – nedostatečné

9. Nabídku možností rozšíření svých kompetencí v oblasti kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené hodnotím jako:

- a) výbornou
- b) velmi dobrou
- c) dostatečnou
- d) nedostatečnou

10. Jaké zdroje nejčastěji používáte při procesu rozhodování u žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku pro osoby zrakově postižené?

- a) chci doporučení/vyjádření od zaměstnavatele/školy/žadatele
- b) vyjádření TyfloCentrum
- c) konzultuji s místní pobočkou SONS
- d) konzultuji s firmou, která nabídku připravila
- e) udělám si rešerši k požadované kompenzační pomůcce
- f) konzultuji s vedoucím oddělení
- g) jiné (uveďte prosím konkrétně)

11. Cokoliv k tématu kompenzačních pomůcek pro osoby zrakově postižené, co ještě nebylo řečeno, prosím uveďte zde: